

Wy hebben hier voor uit Rom. 9 ghehoort, Dat het niet moghelijk en is dat Godts woort te niet zy. Maer datse niet alle Israel zijn om datse uit den Vader Israel zijn: Dat niet die na den vleesche kinderen zijn, zijn Godts kinderen, maer dat de kinderen der belofte worden in het zaet gerekent. De selve Apostel vraecht Rom. 11:1. Heeft Godt sijn volck verwerpen? ende antwoordt daer op vers. 1. 2. 4. 5. Dat sy verre. Want ick ben oock een Israelijt, enz. ende vers. 7. Hoe dan? Dat Israel soeckt dat en heeft het niet verkregen, enz.

REMONSTR. Te seggen, Dat de uytverkorene in dit verbondt ghebleven zijn, dient ter sake niet. Want soo bleven oock de uytverkorene voor de Babylonische ghevanckenisse in het verbondt, ende alle die verkoren waren in die tijdt als Godt dese belofte dede: ende soo moet Triglandius wederom segghen dat dese belofte oock plaets heeft gehadt voor dat dese belofte gheschiede, ja van aenbegin des Werelts aen; daer nochtans de belofte expresselijk alsoo luyt, datse na die dagen, dat is, tseventich ofte eenighe hondert jaren na dien dagh, eerst vervult soude worden.

GEREF. So die antwoorde van ons gegeven niet ter sake en dient, soo is oock impertinent gheweest het voorgehemelde antwoord des Apostels op de tegenwerpinghe der Joden. Want ghelijck den Apostel aldaer bewijst dat de belofte Godts, niet tegenstaende de verwerpinge ende verhardinghe der Joden, heeft vast ghestaen inde uytverkorene: also seggen wy oock dat deselve belofte, niet teghenstaende dat het meestendeel der Joden heeft behouden een steenen herte, ende om sijn ongeloofigheyt is verstooten ende verhart geworden, nochtans inde uytverkorene vast blijft. De weldaet aldaer in die beloften toegheseyt heeft Godt de Heere al tijdt bewezen, ende bewijst hij noch aen sijne uytverkorene.

Tot zoover het dispuut.

Laat nu deze redeneeringen verder mogen zijn, wat ze zijn. Wij zijn het er op bepaalde punten niet mee eens. Maar het is voor ons betoog voldoende, aan te toonen, dat Trigland geen principiële verandering in de bondsstatuten en in verbondsbetelling erkent tusschen de periode vóór de komst van Christus en die, welke daarna kwam. Hij heeft dat op zijn standpunt ook niet nodig, want zijn onderscheiding tusschen in- en uitwendig verbond maakt het hem gemakkelijk, de dingen zó te construeeren, dat altijd ook de niet-verkorenen tot het verbond behoord hebben, zij het dan tot het „uitwendige“ verbond.

Maar als nu Trigland de beloften van Jeremia 31 vervuld ziet, ook in den tijd, waarin de verbondswraak (die Dr Thijs voor het O.T. aanvaardt), van kracht is, in de periode tusschen ballingschap en Pinksterfeest, dan bewijst dit, dat de scherpe caesuur, of insnijding, die Dr Thijs in de verbondsgeschiedenis aanbrengen wil (een periode met, en een andere zonder verbondswraak) niet door hen, die tot de leer van een inwendig en een uitwendig verbond hun toevlucht namen, wordt aanvaard. En dit interesseert ons. Het bewijst, o neen, niet dat Trigland gelijk heeft, maar wel, dat de scherpe caesuur van Dr Thijs niet kan worden aangediend als de klassiek gereformeerde. Trouwens hun ellenlange dispuuten met de Remonstranten over de beteekenis der bedreigingen, ook in de nieuwtestamentische periode, en hun opkomen voor recht en rede en zin van die bedreigingen, bewijst dit. De bedreigingen met straf, zullen — zoo leeren de vaders — de uitverkorenen niet doen uitvallen, wel opwekken tot verdere bekeering. Maar ze komen toch tot hen, komen in de kerk, in den verbondskring. En zijn „ernstig“. Want aan de ongehoozamen in den bondskring worden ze ten volle voltrokken.

Afwijzing van die door Dr Thijs aangebrachte caesuur, is dan ook volstrekt niet iets nieuws. Ze geschiedde voor wat het eindpunt der in Jeremia 31 bedoelde periode betreft, door Aalders en Grosheide. En voor wat het

beginpunt aangaat, door Trigland. We hebben daarmee — we weten het zeer wel — nog niets bewezen; ook nog niemand gelijk gegeven. We zeiden alleen maar: Dr Thijs' constructie inzake de verbondswraak is niet „gangbaar“. En daarom was het ons ditmaal te doen. We zijn daarom thans genaderd tot ons tweede punt: het Schriftbewijs.

„Pro Veritate“.

We ontvingen het eerste nummer van den eersten jaargang van het nieuwe orgaan „Pro Veritate“. Dit is een maandblad tot verbreiding van de kennis van het evangelie in Noord-Brabant en Limburg. Eindredacteur is Ds J. de Vries te Tilburg; uitgever: N.V. W. D. Meinema, Delft. Zoo men begrijpt richt het blad zich speciaal tot de Roomsche christenen. Wij verheugen ons er over, dat tegenover hun poging om onder onze menschen te werken, deze andere zich laat gelden, welke „de waarheid in calvinistischen zin“ wil brengen onder de Roomschen. Naast „De open Poort“, die in België veel frisschen arbeid verricht, treedt nu dit blad voor Noord-Brabant en Limburg. Uitstekend ook is het, dat de preekbeurten van de Geref. Kerken opgenomen zijn. Namen van predikers worden niet genoemd. In dit opzicht is het blad alle kerkbodes voor. We noemen nog het adres van het evangelisatie-bureau „Het Zuiden“: Zandberglaan 31, Breda. Wij wenschen Ds de Vries op deze onderneming van harte Gods zegen.

K. S.

Hulp opleiding predikant voor Argentinië.

Sedert de vorige verantwoording kwamen wederom giften binnen:

- f 1,— van A. S. te Rotterdam (Oost).
 - „ 2,50 van J. R. te Moordrecht (met hartelijk bijchrift, waarvoor dank).
 - „ 2,50 van H. v. d. B. te Amersfoort.
 - „ 2,50 onder letter v. d. L. te B. (Z.-H.).
 - „ 10,— van L. T. te Bilthoven.
 - „ 1,— van Ds H. D. te N.-B.
 - „ 1,— van Ds I. H. te O.-B.
 - „ 10,— van L. K. te Amstelveen.
 - „ 50,— van R. M. te K.
 - „ 2,50 van H. v. V. te C. a. d. IJ.
 - „ 1,— van C. Z. te H.
 - „ 1,— van P. J. L. te G.-N.
 - „ 1,— van J. J. S. te Bedum.
 - „ 1,— van H. S. te R. (met bijchrift: „al is 't weinig, er is nog meer“).
 - „ 1,— van D. v. d. S. te 's-Gravenhage.
 - „ 1,— van J. P. M. Jr te Z.
 - „ 1,— van J. W. Br. te Amsterdam.
 - „ 2,50 van C. v. d. V. te D.
 - „ 2,50 van mej. A. J. v. W. te Den Haag.
- Dat is dus een mooi lijstje; ik ben er dankbaar voor. En... kan nog meer gebruiken, want de studie zal jaren kosten.

K. SCHILDER, Giro 127278.

De quaestie van het nieuwe kerkrecht. (I)

De literatuur over de vraag, of het kerkrecht in 1926 te Assen, en dit jaar door de Classis Drachten, toegepast, en door de Synode te Sneek bevestigd, nieuw genoemd mag worden, groeit al aan. Eerst kwam Prof. Dr H. H. Kuyper met zijne artikelenreeks in „De Heraut“, in welk blad hij doorgaat telkens hierover te schrijven. Daarna handelde Dr G. Kelzer er over in zijne recensie van Dr M. Bouwmans dissertatie in het „Geref. Theol. Tijdschrift“. Vervolgens gaf Prof. P. J. M. de Bruin te Apeldoorn er zijn afscheidscollege over. En ten laatste deed Ds Joh. Jansen er eene brochure over verschijnen.

We kunnen zien, hoezeer ik, zonder vooraf daarop ook maar het minste vermoeden gehad te hebben, mij jegens deze Heeren verdienstelijk gemaakt heb met mijn bezigen van den term „nieuw kerkrecht“, omdat zij daaruit aanleiding konden nemen: de eerste om een groot deel der „Heraut“-kolommen te vullen, de tweede

om een aanmerkelijk deel van zijne recensie er aan te wijden, de derde om er een onderwerp voor zijn afscheidscollege van te maken, en de vierde om er eene brochure over in het licht te geven.

Op zichzelf is de benaming van oud of nieuw weinig van beteekenis en eigenlijk de moeite niet waard om er over te schrijven, omdat wat oud is, niet daarom ook reeds goed en juist is, noch het nieuwe per se om zijne nieuwigheid verwerpelijk, en omdat het terzake van het kerkrecht de eigenlijke vraag maar is, of die gevallen van tuchttoepassing uit vroeger en later tijd, waarmede men komt aandragen ten bewijze, dat er ten aanzien van Assen en Drachten heusch niet van nieuw kerkrecht gesproken mag worden, krachten, of met verkrachting van, de grondbeginselen van het wezenlijke Gereformeerde kerkrecht geschieden. Die vraag moet beantwoord worden.

En daarop kan men niet naar behooren en ten volle antwoorden door allerlei historische gevallen te verhalen, en hol te declameeren, zooals dezen zomer de Synode te Sneek van „de meest gezaghebbende Gereformeerde canonici“. Daarvoor moeten die gevallen zelve eerst ook aan deze grondbeginselen en het wezenlijke Gereformeerde kerkrecht gemeten worden, en daarvoor dient nauwkeurig uit de Heilige Schrift geredeneerd, en uit andere, hier ter zake dienende, schrifturen degelijk bewijs geleverd te worden.

Voor het antwoord, dat zooeven genoemde vraag met krachten beantwoordt, is het vereischte, grondige bewijs, n'en déplaie Prof. Dr H. H. Kuyper tegengesteld beweren, nog niet geleverd, noch door zijne eigene artikelen in „De Heraut“, noch door de jongste brochure van Ds Joh. Jansen. Over Prof. P. J. M. de Bruins rede kan ik hier geene uitspraak doen, omdat zij nog niet verschenen is, en mij voor haar nog slechts een kort krantenverslag ten dienste staat. En Dr G. Kelzer houdt zich in zijne vermelde recensie met deze quaestie niet bezig.

Er zou daarom eigenlijk voor mij geene reden zijn, mij verder met de quaestie „nieuw“ of „oud“ bezig te houden, omdat de hoofdzak eene gansch andere is, ware het niet, dat men zich bijkens genoemde geschriften juist bizonder op die termen geworpen had, alsof met de aanwijzing van vroeger dergelijk handelen, dat noch door Dr J. van Lonkhuyzen, noch door mij ontkend is, maar zelfs reeds van mijn eerste schrijven te dezer zake, mijne recensie van Dr M. Bouwmans proefschrift in „De Reformatie“ van 16 Juli 1937, werd aangeduid, de rechtmatigheid en juistheid van het te Assen en door de Classis Drachten toegepaste kerkrecht zou vast staan. Ik schreef daar, blz. 343, kol. 2: „We dienen niet uit het oog te verliezen, dat onze Vaders meermalen in de praktijk beslissingen hebben genomen naar de gediensstigheid van de omstandigheden, niet enkel terzake van Doopsbediening, maar ook wel betreffende kerkrechtelijke aangelegenheden, voor welke beslissingen dan later zoo goed zoo kwaad het ging, eene theoretische rechtvaardiging werd uitgedacht als principiële juist of geoorloofd of geboden. Daarom is hier scherpe controle noodig“.

Om nu dergelijke onjuiste voorstelling weg te nemen of te voorkomen, is het gewenscht, ook over deze quaestie van „nieuw“ of „oud“ te handelen, en de zaak van het „nieuwe“ hier duidelijk naar wezen en beteekenis in het licht te stellen.

Gelijk bekend is, en ik in „De Reformatie“ van 13 Mei 1938 met de stukken heb aangetoond, is Prof. Dr H. H. Kuyper, evenals Prof. Dr H. Bouwman, omstreeks 1924 geheel omgezwaaid van kerkrechtelijke beschouwing inzake wezen en macht en tuchtrecht der meerdere kerkelijke vergaderingen; en in 1926 schier alle predikanten van onze Gereformeerde Kerken, ook Ds Joh. Jansen, met hem. In 1923 hebben beide deze Hoogleraren nog vlak tegengestelde kerkrechtelijke adviezen naar de „Christian Reformed Church“ in Amerika gezonden, dan zij in 1926 door de Synode te Assen hebben doen

beide beteekenissen van het woord „geestelijk“ nauw verweven. Wij zullen echter nog gelegenheid vinden op dit laatste meer uitvoerig in te gaan en ons voorloopig houden bij het begrip geestelijk in den zin van tegenstelling tot het lichaam.

Zooals wij kennen de lichamelijke gezondheid en afwijkingen daarvan, zoo kennen wij ook de psychische gezondheid en haar storingen. Het streven van de geestelijke volksgezondheid nu is de bestudeering van het wezen dezer psychische gezondheid, het nagaan van de factoren, die haar in positieven of negatieven zin beïnvloeden en het beramen van maatregelen om de psychische gezondheid te bevorderen, schade op te heffen of te voorkomen.²⁾ Het praeventieve streven treedt daarbij op den voorgrond. Zooals de hygiëne tot taak heeft de lichamelijke gezondheid te bevorderen door allerlei maatregelen, niet het minst door praeventie, zoo rekent de geestelijke volksgezondheid het allereerst tot haar taak de afwijkingen of ziekten van den geest zoowel door prophylactische maatregelen als door nazorg te bestrijden.³⁾ De geestelijke volksgezondheid is dus niets anders dan een tak van maatschappelijke gezondheidszorg. De somatische (lichamelijke) en psychische (geestelijke) verzorging van ons volk vormen beide

2) Drs B. Ch. Ledeboer: De geestelijke gezondheid van individu en gemeenschap. Geschriften van de Ned. Herv. Ver. voor geestelijke volksgezondheid, I, blz. 27.

3) Vgl. ook: Het begrip „Geestelijke Volksgezondheid“ door de hoogleraren Prof. Dr W. M. van der Scheer en Prof. Dr Ph. Kohnstamm. Verslag van de vergadering der

POPULAIR WETEN: SCHAPPELKE SCHEISEN

Geestelijke volksgezondheid.

I.

Begrip, doelstelling en terreinbepaling.

Onder de moderne bewegingen van onzen tijd, waartoe gerekend dienen te worden de eugeneische beweging, de Buchman-beweging, de nationaal-socialistische beweging e.d., neemt de beweging voor geestelijke volksgezondheid voorzeker niet de minst belangrijke plaats in. Immers het streven het volk in geestelijk opzicht gezond te houden en (of) te maken is van groot belang en heeft niet alleen waarde voor het individu, maar ook voor onderscheidene kringen, als het gezin, de school, de kerk, de maatschappij en den staat. Het is daarom een verheugend verschijnsel, dat de roep naar geestelijke volksgezondheid ook in Nederland weerklank heeft gevonden en thans verschillende verenigingen op dit terrein haar arbeid hebben gevonden of bezig zijn haar werkzaamheden te ontplooiën. Om al deze redenen, zoowel de belangrijkheid als de actualiteit van het onderwerp, loont het zeer de moeite deze moderne beweging eens wat meer van nabij te gaan beschouwen.

Allereerst dan de vraag: wat is eigenlijk geestelijke volksgezondheid? Onder geestelijke volksgezondheid, aldus art. 4 van de statuten der Ned. Hervormde Vereeniging voor Geestelijke Volksgezondheid, wordt verstaan de gaafheid van het geestelijk leven, zoowel van het persoonlijke individuele bestaan als van het gemeenschapsleven in enger of wijder verband. In deze definitie wordt het geestelijk leven beschouwd als uiting van den geheelen mensch, met de uitdrukkelijke vermelding, dat daarbij het verband met het lichaam van den mensch niet uit het oog mag worden verloren. Wanneer derhalve over geestelijke volksgezondheid gesproken wordt is het woord geestelijk hier niet allereerst bedoeld in den zin van godsdienstig, maar in den zin van tegenstelling met lichamelijke. In Amerika, waar de beweging voor geestelijke volksgezondheid haar oorsprong vindt, spreekt men van mental hygiene in tegenstelling met corporal hygiene. Vandaar dat velen er de voorkeur aan geven te spreken van psychische gezondheid of van psychische hygiëne, mede om deze reden, dat de beweging psychologisch en psychiatrisch is gefundeerd en beoefenaars van deze wetenschappen tot haar leidende figuren behooren. Wij daarentegen prefereren den naam geestelijke volksgezondheid en wel omdat het godsdienstig element in deze beweging van zeer groote, ja overwegende beteekenis is. Zoo ergens, merkt Hemmes¹⁾ zoo terecht op, dan zijn op dit terrein

1) W. J. Hemmes: Geestelijke Volksgezondheid. Alg. Weekblad v. Chr. en Cultuur, 16 Maart 1934.

volgen, en in hun H. H. Kuyper „De Heraut“ opzicht to werd voorg predikt. De tot 1923, in „Heraut“ van en Ds C. V. drukt, zijn Prof. Dr H. beschouwin sedert 1926 predikanten leeraren

Dat is een ontkennig

Nu is het lijk op zich schreef in van een La maar te v tuigd is, d En we zeg

Maar wh hij vroeger eene zaak persoon van in onze Ge rechtelijk die inzicht in het leve meerde Ker het te kun beteekenis De apostel voor uit t overtuiging teekenis te

En daaro Jansen, en totalen on gemaakt o dezer zake vóór 15 à inzicht ge gestane ke naar wat kan het fe Dat verwij op de vraa Maar voor en voorges heeft het w geenerfel l

Niet alle genomene nieuw, ma wing daara „Heraut“ ge kerkrechtel heeft haar hebben bij te doen, m eene kerk juist, wan van 29 Me recht, ou van inzicht bewijst mij gegeven a nieuw ker slist door l Woord heb Mocht di

een onder het terrein pleegkund

Bij deze hygiëne d te stellen. lichamelij booze is. In abstra maar in d altijd te d en geest tusschen werking. den werke gekeerd k overweger te stuiten hygiënisch lichaam g ook de ge daur imm ziel in ong sociaal-hy zond hou ties en pr merkte J

Ned. Ver. v blz. 5-12.

4) Dr Jos van het 35e Nijmegen. 7